

τομάρι

τομάρι, το, ουσ. [*μσν. τομάρι(ο)ν, υποκορ. του αρχ. τόμος (= μεμβράνη)*], το τομάρι. **1.** (ειρωνικά ή υποτιμητικά) το ανθρώπινο σώμα με ιδιαίτερη έμφαση στις υλικές απαιτήσεις του, στην ηδονική του φύση, σε αντιδιαστολή με τις πνευματικές ή ψυχικές ιδιότητές του: «είναι άνθρωπος που έχει συνέχεια στο μυαλό του το τομάρι του και δε νοιάζεται για τίποτ' άλλο». Συνών. *σαρκίο*. **2.** (υβριστικά) άνθρωπος χοντρόπετσος, κακότροπος, κακοήθης, παλιάνθρωπος: «αν σε δω να ξανακάνεις παρέα μ' αυτό το τομάρι, να 'σαι σίγουρος πως θα το πω στον πατέρα σου». **3α.** υβριστική προσφώνηση σε άτομο: «έλα δω, ρε τομάρι, γιατί με κατηγορεί στους φίλους μου;». **β.** χαϊδευτική ή ειρωνική προσφώνηση σε οικείο άτομο: «πού είσαι, ρε τομάρι, που, όταν σε χρειάζομαι, δεν μπορώ να σε βρω!». **4.** (στη γλώσσα της αργκό) πορτοφόλι δερμάτινο: «στη μέσα τσέπη του σακακιού του κουβαλούσε πάντα το παραφουσκωμένο τομάρι του». Από το ότι το πορτοφόλι είναι συνήθως κατασκευασμένο από δέρμα. (Ακολουθούν 17 φρ.)·

- από ένα κριάρι δυο τομάρια, βλ. λ. [κριάρι](#)·

- γλίτωσε το τομάρι του, διέφυγε τον κίνδυνο, γλίτωσε τη ζωή του: «όπως έπεφτε στον γκρεμό, κατάφερε ν' αρπαχτεί από μια ρίζα κι έτσι την τελευταία στιγμή γλίτωσε το τομάρι του»·

- είναι μόνο για το τομάρι του, βλ. φρ. *νοιάζεται μόνο για το τομάρι του*·

- ή τιμάρι ή τομάρι, βλ. λ. [τιμάρι](#)·

- θα πουλήσω ακριβά το τομάρι μου, **α.** θα υπερασπιστώ σθεναρά τη ζωή μου, κι αν τύχει και χαθώ, θα χαθώ προκαλώντας στον αντίπαλο μεγάλη ζημιά: «ας έρθουν όσοι θέλουν να με πιάσουν, αρκεί να ξέρουν πως θα πουλήσω ακριβά το τομάρι μου». (Τραγούδι: *μια φορά στη Σενεγάλη με στριμώξανε δυο Γάλλοι κι αστράψαν τα μαχαίρια τους για χάρη μου. Είπα μέσα μου, η γυναίκα, δεν πά' να 'ναι κι άλλοι δέκα, ακριβά θα το πουλήσω το τομάρι μου*). **β.** κατηγορηματική δήλωση άντρα πως, αν ποτέ αποφασίσει να παντρευτεί, θα πάρει γυναίκα με πολύ μεγάλη προίκα: «δεν έχω αποφασίσει να παντρευτώ, αλλά, αν τ' αποφασίσω, να 'σαι σίγουρος πως θα πουλήσω ακριβά το τομάρι μου»·

- με του γέρου το τομάρι παίρνει η νέα παλικάρι, δηλώνει πως τα χρήματα του πατέρα δίνουν τη δυνατότητα στην κόρη του να καλοπαντρευτεί: «δεν ενδιαφέρει αν είναι όμορφη ή άσχημη, γιατί αυτό που ξέρω εγώ είναι πως με του γέρου το τομάρι παίρνει η νέα παλικάρι»·

- μεγάλο τομάρι, είναι πολύ κακοήθης, πολύ παλιάνθρωπος, μεγάλο παλιοτόμαρο: «τόσο μεγάλο τομάρι δε γνώρισα άλλοτε στη ζωή μου κι απ' ότι ξέρω δεν τον κάνει κανείς παρέα»·

- νοιάζεται μόνο για το τομάρι του, ενδιαφέρεται μόνο για τον εαυτό του, ενδιαφέρεται μόνο για το πώς θα καλοπερνάει στη ζωή του: «μην έχεις την εντύπωση πως θα σε βοηθήσει, γιατί αυτός ο άνθρωπος νοιάζεται μόνο για το τομάρι του»·

- παίζω το τομάρι μου, εκθέτω τη ζωή μου σε μεγάλο κίνδυνο, διακινδυνεύω, ρισκάρω τη ζωή μου: «είμαι πυροτεχνουργός της Αστυνομίας και κάθε τόσο παίζω το τομάρι μου»·

- πούλησε ακριβά το τομάρι του, **α.** υπερασπίστηκε σθεναρά τη ζωή του και, τη στιγμή που χανόταν, προκάλεσε στον αντίπαλο μεγάλη ζημιά: «πούλησε ακριβά το τομάρι του στην προσπάθειά του να καθυστερήσει τον εχθρό, μέχρι να διαφύγει ο ομάδα του». **β.** παντρεύτηκε με γυναίκα που είχε πολύ μεγάλη προίκα: «ήταν κατά του γάμου, γι' αυτό πούλησε ακριβά το τομάρι του, όταν αποφάσισε να παντρευτεί»·

- σαν τη γίδα το τομάρι, βλ. λ. [γίδα](#)·

- τ' αγαπάει το τομάρι του, **α.** ενδιαφέρεται μόνο για τον εαυτόλη του, είναι πολύ καλοπερασάκιας: «δε στερείται το παραμικρό, προκειμένου να βοηθήσει κάποιον, γιατί τ' αγαπάει το τομάρι του». **β.** δεν επιχειρεί επικίνδυνα πράγματα, δε θέτει σε κίνδυνο τη ζωή του: «όταν οδηγεί, δεν τρέχει παραπάνω απ' τα ογδόντα, γιατί

τ' αγαπάει το τομάρι του»·

- *το θέλω το τομάρι μου*, **α.** δεν επιχειρώ επικίνδυνα πράγματα, δε θέτω σε κίνδυνο τη ζωή μου: «εσύ αν θέλεις, μπορείς να τρέχεις στα ράλι, εγώ όμως το θέλω το τομάρι μου». **β.** πολλές φορές, δίνεται ως αρνητική απάντηση σε άτομο που μας προτείνει να επιχειρήσουμε πράγματα που θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή μας: «πάμε να κάνουμε ορειβασία στον Όλυμπο; -Το θέλω το τομάρι μου»·

- *τον τρώει το τομάρι του!* (ειρωνικά) συμπεριφέρεται με τέτοιο τρόπο σαν να επιδιώκει να πάθει κάποιο κακό, σαν να θέλει να φάει ξύλο: «για να λέει και να κάνει τέτοια πράγματα, μου φαίνεται πως τον τρώει το τομάρι του!»·

- *του άργασα το τομάρι*, τον έδειρα πολύ άγρια: «από καιρό τον είχα άχτι και με την πρώτη ευκαιρία τον έπασα στα χέρια μου και του άργασα το τομάρι». Συνών. *του άργασα το κορμί / του άργασα το πετσί*·

- *του τίναξα το τομάρι*, τον έδειρα, τον ξυλοκόπησα: «αφού δεν έπαιρνε με το καλό, του τίναξα το τομάρι κι ησύχασε»·

- *φυλάει το τομάρι του*, προσέχει, δεν εκθέτει σε κίνδυνο τη ζωή του: «απ' τη μέρα που γλίτωσε παρά τρίχα από κείνο το δυστύχημα, φυλάει το τομάρι του».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας